

'De focus op bodem en water is zich langzamerhand aan het verbreden naar hit-testress en biodiversiteit.'

Handboek CityHealth biedt praktische handvatten voor stedelijke vernieuwing

'De invulling zal altijd dynamisch blijven'

CityHealth is een initiatief dat zich richt op de ontwikkeling van gezonde stedelijke gebieden. Aan de hand van praktische ontwerpprincipes bieden de initiatiefnemers een hulpmiddel aan om de duurzaamheid en leefbaarheid van de stad voor toekomstige generaties te vergroten. Deze ontwikkeling is dynamisch en leidt voortdurend tot nieuwe aanpassingen en inzichten. 'We moeten ons steeds meer gaan realiseren dat alles met elkaar verbonden is', zegt Roy Oosthoek, specialist Duurzaamheid en Tenders bij MBI de Steenmeesters, één van de *founding partners* van dit initiatief.

Auteur: Fleur Dil

Centraal binnen dit platform staat het handboek, waarin verschillende ontwerpprincipes voor de inrichting van stedelijke gebieden zijn vastgelegd. Dit handboek, waarvan de preview in januari 2024 werd gelanceerd, bevat zeven

klimaatthema's: bodem, water, biodiversiteit, energie, licht, lucht en temperatuur. 'Binnen de thema's van deze zogenaamde *big seven* zijn ontwerpprincipes ontwikkeld. Deze bieden praktische handvatten voor opdrachtgevers,

zoals overheden en projectontwikkelaars, om stedelijke gebieden op duurzame wijze in te richten.'

Ontwerpprincipe: een voorbeeld

Een mooi voorbeeld van een ontwerpprincipe is de natuurplint. Dit is een groene strook die grenst aan een gebouw en fungeert als overgangzone tussen het gebouw en de weg of het trottoir. De natuurplint biedt ruimte voor de opvang van hemelwater van het dak en bevat zowel groen als water. 'Dit principe valt onder het thema temperatuur, maar levert ook een grote bijdrage aan bodem, water en biodiversiteit', legt Oosthoek uit. De waarde van een ontwerpprincipe voor de verschillende thema's wordt handig inzichtelijk gemaakt met

een barometer. 'Zoals je ziet in het voorbeeld van de natuurplint kun je een ontwerpprincipie kiezen voor verschillende opgaves. Maar je kunt evengoed verschillende ontwerpprincipes samenvoegen, waardoor je ook hoger scoort op die thema's.'

Andere informatie die je terugvindt bij een ontwerpprincipie zijn de toepasbare producten, zoals in dit geval verharding, beplanting en bepaalde substraten. 'Deze producten zijn grotendeels afkomstig van partijen die zich verbonden hebben aan de principes van CityHealth. Het gaat hier om producten die duurzaam geproduceerd zijn of duurzame effecten hebben. Wat dat betreft hebben ook wij duurzaamheid hoog in het vaandel staan, niet alleen met onze producten, maar ook in onze productie.' Alhoewel Oosthoek in dit verband liever over systemen dan over producten spreekt. 'Alles staat met elkaar in verband. Zo leveren wij bijvoorbeeld stenen, zoals open verhardingen en waterpasserende stenen. Maar daar hoort ook een ondergrond bij die waterpasserend of waterbergend is.'

Drie fasen

De ontwikkeling van dit initiatief is nog altijd in volle gang. Met het opleveren van het handboek, dat binnenkort verkrijgbaar is, is de eerste fase afgerond. 'In de tweede fase worden producten aan de ontwerpprincipes gekoppeld. Er zijn verschillende commerciële partijen, waaronder wij, die daar een bijdrage aan leveren. Ons doel is om kennis op te doen en voortdurend producten te ontwikkelen voor specifieke toepassingen en situaties. Dit helpt ontwerpers niet alleen bij de vraag hoe ze iets moeten doen, maar ook waarmee. We zien soms dat ontwerpers te maken krijgen met een veelheid aan producten en theorieën, waardoor ze door de bomen het bos niet meer zien bij het inrichten van een gebied.' Hierin ligt ook het onderscheidend vermogen van CityHealth, vindt Oosthoek. 'Het biedt

praktische handvatten: het geeft niet alleen antwoord op de vraag hoe, maar ook waarmee. Hierdoor krijgen ontwerpers concrete tools in handen om duurzame en leefbare stedelijke gebieden te creëren.' In de derde fase worden de ontwerpprincipes in de praktijk getest en eventueel aangepast om de beste resultaten te behalen.

Netwerk

Een ander hulpmiddel dat het platform CityHealth biedt, is een kennisnetwerk. 'Iedere opgave en elk gebied is weer anders', legt Oosthoek uit. 'In het noorden heb je een ander type grond dan in Brabant, met weer andere opgaves voor bijvoorbeeld water. In het stedelijk gebied speelt hittestress een grotere rol dan in het oosten. De ontwerpprincipes zijn hierbij een goed hulpmiddel en bieden handvatten voor verschillende situaties.' Daar horen ook weer de producten bij van kennispartijen die daar goed over kunnen adviseren. 'Met CityHealth creëren we een platform en een netwerk van mensen met gedegen kennis die kunnen samenwerken om dat totaalconcept te kunnen bieden.'

Als ambassadeur van CityHealth benadrukt Oosthoek het organische karakter van de richtlijnen. 'We zien dat de focus op bodem en water zich langzamerhand aan het verbreden is naar hittestress en biodiversiteit. Dat wordt steeds belangrijker. Er wordt ook steeds meer kennis opgedaan over biodiversiteit. Groen wordt belangrijker, maar het moet ook kunnen groeien. Natuurlijk proberen wij vragen met het handboek voor te zijn, door nu in te spelen op wat de komende 20 tot 30 jaar praktijk gaat worden. Het handboek zal daarom altijd een dynamisch geheel blijven.'

Stad als ecosysteem

Om de uitdagingen van nu en de toekomst aan te kunnen, zullen we ook een andere visie op het stedelijk gebied moeten ontwikkelen. 'We

Roy Oosthoek: 'Door naar al die verschillende klimaatthema's te kijken, kunnen we een toekomstbestendige stad ontwerpen en behouden.'

moeten ons realiseren dat een stad een ecosysteem is', benadrukt Oosthoek. 'Alles is met elkaar verbonden en moet in balans zijn. Ook mensen maken deel uit van dit ecosysteem. Daarom hebben we deze *big seven* klimaatthema's geformuleerd.' Dit betekent dat niet alleen individuele elementen zoals bomen en planten aandacht krijgen, maar ook de context waarin ze zich bevinden. 'Je kunt wel een boom in de grond zetten, maar die groeit niet zonder een gezonde bodem en voldoende ruimte. We moeten rekening houden met kabels, leidingen en andere infrastructuur.' Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van leveranciers, ontwerpers, beleidsmakers en inwoners om een duurzaam en leefbaar stedelijk gebied te creëren. 'Door naar al die verschillende klimaatthema's te kijken, kunnen we een toekomstbestendige stad ontwerpen en behouden.'

De waarde van een ontwerpprincipie voor de verschillende thema's wordt handig inzichtelijk gemaakt met een barometer

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!